voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 25 mei 2023

Openbaar

Onderwerp	Perspectiefnota 2024-2027
Versienummer	1.0.
Portefeuillehouder	P. Guldemond
Informant	Peter van Drielen/ Jan van Dijk
Afdeling	Concernstaf
Telefoon	(038) 498 4063
Email	P.van.Drielen@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	9.1.4 Onze bedrijfsvoering ondersteunt de realisatie van de gestelde doelen
Begroting wijzigen	Ja
Dekking ten laste van	Algemene middelen

Bijlagen

1. Perspectiefnota 2024-2027

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. In te stemmen met de voorliggende Perspectiefnota 2024-2027.
2. In te stemmen met het doorvoeren van gefaseerde verhoging (nacalculatie) van de gemeentelijke belastingen en heffingen met 2,2%% in 2024 en 2,15% in 2025 als gevolg van de hogere prijsontwikkelingen in 2022/2023.
3. In te stemmen met het in 2023 onttrekken van € 16 miljoen (surplus) uit het weerstandsvermogen en hiervan € 8 miljoen toe te voegen aan het Investeringsfonds Strategische Investeringsagenda en € 8 miljoen aan de reserve incidentele bestedingen.

Datum 25 mei 2023

Inleiding

De gemeente Zwolle maakt elk jaar een Perspectiefnota (PPN). Met uitzondering van een verkiezingsjaar. In de PPN staan de kansen en problemen die de komende 4 jaar in Zwolle (kunnen) ontstaan. En hoe we die kansen gaan benutten en de problemen willen oplossen. De PPN is dus een belangrijk middel bij het bepalen van de koers en ontwikkeling van onze gemeente. Met de PPN maken we duidelijk aan de Zwollenaar en de diverse partners binnen en buiten de stad wat we de komende jaren gaan doen, waarom we dit doen en wat we willen bereiken. Dit doen we op hoofdlijnen. In de jaarlijkse begroting werken we acties en maatregelen preciezer uit.

De PPN 2024-2027 staat niet op zichzelf. De nota volgt op het Coalitieakkoord 2022-2026 'Samen voor een waarde(n)volle toekomst' en de begroting 2023. Belangrijk vertrekpunt voor deze PPN is dat de basis van het coalitieakkoord nog stevig staat. De belangrijkste lijnen van het coalitieakkoord blijven leidend in het beleid: "Het werken aan een transitie naar een duurzame samenleving. Waarin iedereen mee kan doen, een (t)huis heeft en de stad groeit met behoud van kwaliteit. Een aantrekkelijke stad met goede (culturele) voorzieningen. Met aandacht voor bestaanszekerheid. Waarin economische groei niet een doel op zich is, maar brede welvaart centraal staat." Op deze basis bouwt deze PPN verder.

In deze PPN leggen we het accent op 8 onderwerpen. De keuze voor deze thema's is in belangrijke mate gebaseerd op het raadgesprek van maart 2023. We hebben in deze PPN beschreven hoe we met deze thema's aan de slag zijn of willen. De 8 onderwerpen vormen wat ons betreft samen met de paragraaf "Organisatieontwikkeling" de kern van de begroting 2024. Hiermee brengen we de benodigde focus aan. Dit heeft consequenties voor andere ontwikkelingen en opgaven. We geven in de PPN meer beeld bij wat deze prioriteitstelling betekent voor deze opgaven en het proces en inhoud van de aanstaande begroting.

In de PPN, met bijbehorende informatienota inzake de actualisering van de Strategische Investeringsagenda, wordt inzicht gegeven in de toekomstige investeringsvraag. En is aangegeven hoe we ruimte willen vinden om de investeringen mogelijk te maken. Hiermee geven we vervolg aan de tijdens de behandeling van de begroting 2023 op 11 november 2022 aangenomen raadsmotie 'Sturen op de strategische investeringsagenda' en de toezegging van het college (ID 400) "Inzicht in scenario's en afwegingen inkomstenkant van de begroting". Dit laatste naar aanleiding van vragen van de VVD-fractie tijdens de behandeling van de jaarstukken 2021 op 27 juni 2022.

Beoogd effect

Met de PPN geven we:

- Inzicht in de opgaven waar we de komende jaren aan werken.
- Inhoudelijk en financieel richting aan de begroting 2024.
- Een impuls aan de kwaliteit van onze P&C-cyclus.

Datum 25 mei 2023

Argumenten

1.1. We bouwen samen met de stad verder op een prachtig en krachtig fundament

We gaven het al aan in ons coalitieakkoord: Zwolle is bijzonder! Onder andere door haar ligging, de verbinding tussen stad en buitengebied, de bruisende historische kern, de prettige woonwijken, de groene omgeving, de culturele en onderwijskundige voorzieningen. Maar met name ook door haar inwoners en de vele betrokken ondernemers en maatschappelijke organisaties. In Zwolle kijken we om naar elkaar. We zijn naast een Hanzestad en “Hartstad”. We zetten samen onze schouders onder de opgaven in de stad en hebben blijvend oog voor mensen en organisaties die hulp of ondersteuning kunnen gebruiken. Met een blik naar buiten, gebruikmakend van de kracht van onze regio en regionale samenwerking. Een stad die groeit en de menselijke maat behoudt. Sociaal en in balans. Dat is waar we met elkaar voor staan, dat is waar we trots op zijn.

1.2. We brengen met deze PPN benodigde accenten aan

In deze PPN herhalen we niet alle punten uit het coalitieakkoord en de begroting. De blik ligt op die onderwerpen en opgaven die het afgelopen jaar aan urgentie hebben gewonnen en waar we de komende jaren extra aandacht aan moeten besteden. Meer en anders dan bij het schrijven van het coalitieakkoord en de begroting 2023 was voorzien. Daarbij hebben we rekening gehouden met de inhoudelijke accenten die de gemeenteraad heeft meegegeven in het raadsgesprek van 20 maart 2023. Dat neemt niet weg dat we blijven werken aan vraagstukken met een langere horizon. Denk aan het klimaatvraagstuk, de arbeidsmarkt en lokale en regionale economie. De zogenaamde “lange lijnen”. Deze lange lijnen hebben we uitgewerkt in hoofdstuk 2 van de PPN.

We stellen voor de komende jaren de focus te leggen op de volgende onderwerpen: inwoner-overheid, koers sociaal domein, bestaanszekerheid en kansengelijkheid, opvang vluchtelingen, stedelijke ontwikkeling , mobiliteitstransitie, energietransitie en regionale samenwerking. Dit heeft betekenis voor andere opgaven. We stellen voor geen nieuw beleid te maken en projecten te starten. Behalve als dat nodig voor uitvoering van voorgaande thema’s of is vermeld in de “lange lijnen”. De thema’s zijn in de PPN uitgewerkt in afzonderlijke hoofdstukken. Voor elk thema is inzicht gegeven in het accent voor de komende jaren. Met een doorkijk naar wat we bij de begroting 2024 voorleggen aan uw raad.

1.3. Focus is nodig voor een gezonde balans tussen ambitie en realisatie

De gemeente Zwolle heeft op dit moment een redelijk gezonde financiële positie. We beschikken over voldoende financiële reserves en er is ruimte om te investeren in de stad en omliggende dorpen en buurtschappen. Lange tijd was er onzekerheid over ons structureel financieel perspectief. Het Rijk heeft met de pas verschenen voorjaarsnota meer financiële duidelijkheid gegeven. Ondanks onze huidige financiële situatie is er ook zorg. Want er is een kloof tussen onze ambities, de grote opgaven en transities en onze taken en middelen. We verwachten dat die kloof de komende jaren groter wordt. Door de uitputting van onze financiën, stijgende prijzen en krapte op de arbeidsmarkt.

We werken de komende jaren aan een gezonde balans tussen het werk in en voor Zwolle en onze uitvoeringskracht. Dit doen we door ons te richten op de uitvoering van bestaand beleid en bestaande projecten. We maken eerst af waar we aan begonnen zijn. En maken waar wat we met onze partners

hebben afgesproken. Zoals met het Rijk, de regio en provincie. We willen tegelijk onze uitvoeringskracht versterken. De organisatie staat onder druk. Zij is niet volledig meegegroeid met de stad. Op sommige gebieden is de basis niet op orde. Onze organisatie is daardoor onvoldoende toegerust op de schaalsprong. Bij de begroting 2023 is een eerste stap gezet om de organisatie meer in balans te brengen. We zijn er echter nog niet. In het hoofdstuk ‘Organisatieontwikkeling’ gaan we in op noodzakelijke vervolgstappen.

Voorgaande betekent dat we meer dan eerder moeten keuzes maken en prioriteiten stellen. Niet alles kan of kan nu. Dit zal merkbaar zijn in de wisselwerking tussen stad en gemeentebestuur. En in de samenwerking tussen gemeenteraad en college. Beleid of projecten niet uitvoeren of stoppen kan leiden tot vragen of weerstand. We moeten goed (blijven) uitleggen aan onze inwoners en partners wat we wel of niet doen en waarom. Keuzes maken kan ook voordelen bieden. Vraagstukken die we prioriteit geven, kunnen we mogelijk sneller oplossen.

1.4. Deze PPN is het eerste product dat we aanpakken binnen de doorontwikkeling P&C-cyclus

De PPN is onderdeel van de gemeentelijke Planning & Control cyclus. We willen deze cyclus op diverse punten verbeteren. De gemeenteraad heeft in januari 2023 ingestemd met een plan om de cyclus en producten beter leesbaar, begrijpelijker, overzichtelijker en compacter te maken (link). Deze PPN is het eerste onderdeel dat we aanpakken. We hebben gewerkt aan het strategische karakter van de nota, de indeling en leesbaarheid van het document. We gaan opzet van de PPN waar nodig verder verbeteren en verfijnen. Dit doen we bij het voorjaarsmoment 2024.

2.1. Gefaseerde verhoging gemeentelijke belastingen en tarieven in 2024 en 2025 vanwege nacalculatie prijsontwikkelingen in 2022/2023

De algemene afspraak is dat werkelijke loon- en prijsontwikkelingen die afwijken van de in de begroting opgenomen indexaties alsnog met een jaar vertraging (nacalculatie) worden verrekend. Dit passen we toe op de uitgavenkant van de begroting, maar ook aan de inkomstenkant. De nacalculatie over de prijsontwikkelingen 2022/2023 op de gemeentelijke belastingen en heffingen van 4,35% verwerken we gefaseerd in de inflatiepercentages door 2,2% in 2024 te door te voeren, oplopend naar 4,35% ingaande 2025.

2.2. Onttrekking surplus weerstandsvermogen

Bij de begroting 2023 is besloten de weerstandsratio tijdelijk op 120% te stellen. Dit vanwege de grote onzekerheden op diverse beleidsterreinen/bekostiging door het rijk en de extreme prijsontwikkelingen. Dit uitgangspunt blijven we voorlopig aanhouden. Bij de behandeling van de begroting 2024 bezien we de ratio opnieuw. Op basis van actuele risicoberekeningen en het beschikbare weerstandsvermogen komt de weerstandsratio uit op 152%. Dit na verrekening van het jaarrekeningresultaat 2022 en berapresultaat 2023-1. Het surplus boven de 120%, zijnde € 16 miljoen, voegen we in 2023 voor de helft toe aan de incidentele bestedingsruimte en de andere helft aan de Strategische Investeringsagenda.

Datum 25 mei 2023

Financiën
In de PPN is een actuele berekening opgenomen van het structureel- en incidenteel financieel perspectief. In het financieel perspectief is rekening gehouden met de eerste berekeningen van de Voorjaarsnota van het Rijk, waarin onder andere weer duiding is gekomen op de financiering vanaf 2026 (het 'ravijnjaar'). Bij de begroting 2024 vindt wederom een actualisatie plaats, waarin ook de uitkomsten van de meicirculaire 2023 van het Gemeentefonds wordt verwerkt.

Communicatie en vervolg
De PPN is gepubliceerd op https://zwolle.pcportal.nl. Op basis van de PPN werken de komende maanden de begroting 2024 uit.

Openbaarheid
Deze beslisnota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer